

Bruxelles, 4. svibnja 2026.
(OR. en)

8821/26

ENER 211
FISC 156
ECOFIN 559
COMPET 514
ENV 441
IND 299

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 30. travnja 2026.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: C(2026) 2850 final

Predmet: PREPORUKA KOMISIJE
od 30.4.2026.
o potpori razvoju energetske zajednice i maksimalnom iskorištavanju
potencijala vlastite potrošnje

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument C(2026) 2850 final.

Priloženo: C(2026) 2850 final

Bruxelles, 30.4.2026.
C(2026) 2850 final

PREPORUKA KOMISIJE

od 30.4.2026.

**o potpori razvoju energetske zajednice i maksimalnom iskorištavanju potencijala
vlastite potrošnje**

{SWD(2026) 126 final}

PREPORUKA KOMISIJE

od 30.4.2026.

o potpori razvoju energetske zajednice i maksimalnom iskorištavanju potencijala vlastite potrošnje

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,
budući da:

- (1) Ova Preporuka obuhvaća potrošače vlastite obnovljive energije kako su definirani u članku 2. točki 14. Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i aktivne kupce kako su definirani u članku 2. točki 8. Direktive (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća² koji se bave vlastitom proizvodnjom i potrošnjom energije iz obnovljivih izvora („vlastita potrošnja”), što uključuje dijeljenje energije kako je definirano u članku 2. točki 10.a Direktive (EU) 2019/944. Ova Preporuka obuhvaća i zajednice obnovljive energije kako su definirane u članku 2. točki 16. Direktive (EU) 2018/2001 i energetske zajednice građana kako su definirane u članku 2. točki 11. Direktive (EU) 2019/944 koje se bave vlastitom proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora i drugim vrstama usluga povezanih s energijom.
- (2) U skladu s člankom 15.a Direktive (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća države članice trebaju utvrditi pravo na dijeljenje energije kojim će se, među ostalim, osigurati da „sva kućanstva, mala i srednja poduzeća, javna tijela i, ako je država članica tako odlučila, druge kategorije krajnjih kupaca imaju pravo sudjelovati u dijeljenju energije kao aktivni kupci”. Dosljedna provedba tog prava ključna je za pokretanje novih poslovnih modela, poticanje lokalnih ulaganja i poboljšanje fleksibilnosti sustava.
- (3) U planu *REPowerEU*³ ističe se potencijal energetske zajednice i vlastite potrošnje za pomoć u rješavanju problema nestabilnih i visokih cijena energije. Uz to se države članice pozivaju da ubrzaju prenošenje paketa „Čista energija za sve Europljane”. U *Strategiji EU-a za solarnu energiju*⁴ posebno se ističe velik potencijal energetske zajednice i vlastite potrošnje za ubrzavanje uvođenja solarne energije. U toj strategiji predložena je zajednička politička ambicija da se do 2025. u svakoj općini s više od 10 000 stanovnika uspostavi barem jedna energetska zajednica koja se temelji na obnovljivim izvorima energije. U *Direktivi o energetske učinkovitosti (EU) 2023/1791* od lokalnih tijela u općinama s više od 45 000 stanovnika traži se da procijene ulogu energetske zajednice u lokalnim planovima grijanja i hlađenja.

¹ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

² Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Plan REPowerEU, COM(2022) 230 final.

⁴ [EUR-Lex – 52022DC0221 – HR – EUR-Lex](http://eur-lex.europa.eu/lexuris/lexuris.do?uri=CELEX:52022DC0221).

- (4) U okviru EU-a posebna se pozornost pridaje pravednosti i uključivosti. U *Uredbi (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća*⁵ i *Preporuci Komisije (EU) 2023/2407*⁶ prepoznaje se potencijal energetske zajednice i programa vlastite potrošnje, kao što je dijeljenje energije, da doprinesu zaštiti ugroženih kućanstava i kućanstava pogođenih energetske siromaštvom. Države članice trebale bi stoga poticati uključivanje ugroženih kućanstava, kućanstava pogođenih energetske siromaštvom i kućanstava osoba s invaliditetom u energetske zajednice i projekte u području energije iz obnovljivih izvora.
- (5) Dobro koncipirani poticajni okviri za energetske zajednice, individualnu vlastitu potrošnju energije i dijeljenje energije mogu poduprijeti ostvarivanje 20. načela europskog stupa socijalnih prava, u kojem se potvrđuje pravo svih osoba na pristup kvalitetnim osnovnim uslugama, uključujući energiju.
- (6) U *Akcijskom planu za priuštivu energiju*⁷, koji je Komisija predstavila 26. veljače 2025., utvrđuje se cilj osiguravanja priuštive energije, ubrzanja uvođenja energije iz obnovljivih izvora i smanjenja ovisnosti Unije o fosilnim gorivima i uvozu energije. On doprinosi i ciljevima *Plana za čistu industriju*⁸ tako što jača lokalna ulaganja, konkurentnost i socijalnu pravednost zahvaljujući pojednostavnjenim, predvidljivim i transparentnim okvirima. Ostvarivanju tih ciljeva doprinosi i *Energetski paket za građane*⁹, čija je svrha dodatno povećati sudjelovanje građana i zajednica u energetske tranziciji i omogućiti im da proizvode, skladište, troše, dijele ili prodaju vlastitu energiju iz obnovljivih izvora i tako si osiguraju stabilan pristup pristupačnim cijenama energije.
- (7) Energetske zajednice ovise o angažmanu i često dobrovoljnom radu javnosti, što podrazumijeva različita ograničenja u smislu tehničkih kapaciteta, vremena i financijskih sredstava koja utječu na razvojni ciklus projekta i pristup energetske tržištima. Energetskim zajednicama posebno je problematično mobilizirati financijska sredstva u ranim fazama razvoja projekta, prolaziti složene administrativne postupke, ulagati u tehničku infrastrukturu ili provoditi tržišne operacije¹⁰.
- (8) Za prevladavanje tih ograničenja i ujednačen razvoj u cijeloj Uniji energetske zajednicama trebalo bi omogućiti formiranje, diversifikaciju i rast tako da im se osiguraju jasni i usklađeni okviri, opća informiranost i pravedno postupanje, smanje regulatorne i administrativne prepreke na svim relevantnim energetske tržištima i sektorima, pruže smjernice za tehničke i financijske aspekte i olakša pristup financiranju. Potpora izgradnji kapaciteta može dodatno potaknuti profesionalizaciju i

⁵ Uredba (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi Socijalnog fonda za klimatsku politiku i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1060 (PE/11/2023/REV/1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj>).

⁶ Preporuka Komisije (EU) 2023/2407 od 20. listopada 2023. o energetske siromaštvu (C/2023/4080, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Akcijski plan za priuštivu energiju – Iskorištavanje svih prednosti energetske unije radi osiguravanja cjenovno pristupačne, učinkovite i čiste energije za sve Europljane (COM(2025) 79 final) Bruxelles, 26.2.2025.

⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Plan za čistu industriju: zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost, (COM(2025) 85 final).

⁹ COM/2026/115 final.

¹⁰ Vidjeti 9. i 10. preporuku Panela građana i građanki o energetske učinkovitosti, [Panel o energetske učinkovitosti – Platforma za građanski angažman](#).

autonomiju energetske zajednice, a tehnički alati za njihovu koncepciju bitni su za njihovo šire uvođenje. Potpora lokalnim tijelima, a posebno sekundarnim strukturama ili udruženjima energetske zajednice, može djelotvorno ubrzati njihov razvoj i olakšati im sudjelovanje u socijalno i tehnološki inovativnijim projektima za koje je potrebno i više resursa.

- (9) Prepreke specifične za vlastitu potrošnju energije iz obnovljivih izvora odnose se na financiranje, izdavanje dozvola, pristup mreži i administrativnu složenost. Te prepreke nerazmjerno pogađaju kućanstva s niskim prihodima i male potrošače. Da bi se osigurala uključivost, ključni su sljedeći elementi: pojednostavnjenje, integracija jedinstvenih kontaktnih točaka za izdavanje dozvola i centralnih kontaktnih točaka, ciljana financijska potpora i modeli financiranja koje osigurava treća strana ili zajedničkog financiranja, kao što su leasing, ugovori o energetskom učinku ili programi ulaganja u zajednicu. Usklađen pristup energetskim zajednicama i dijeljenju energije u cijeloj Uniji doprinijet će prekograničnoj razmjeni najboljih primjera iz prakse i širenju inovativnih poslovnih modela. Provedbi takvog usklađenog pristupa doprinose zajednička načela za definicije, naknade, integraciju mreže i zaštitu potrošača.
- (10) Proporcionalno i nediskriminirajuće postupanje i prilagođena pomoć u postupcima i zahtjevima za priključenje na mrežu olakšavaju pristup mrežama postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.
- (11) Dijeljenje energije u kombinaciji s upravljanjem potrošnjom, prijenosom opterećenja ili skladištenjem energije može uštedjeti troškove i potrošačima i energetskim sustavima. Za to je potreban pristup podacima o mjerenju i potrošnji, kao i interoperabilnost podataka.
- (12) U skladu s Komisijinim programom pojednostavnjenja i bolje regulative ovom se Preporukom državama članicama nastoje dati praktične smjernice za usklađenu, proporcionalnu i građanima prilagođenu provedbu zakonodavstva Unije o energetskim zajednicama i sustavima vlastite potrošnje, uključujući dijeljenje energije.
- (13) Države članice trebale bi pojednostavniti administrativne postupke za uspostavu, rad i razvoj energetske zajednice, kao i zahtjeve u vezi s vlastitom potrošnjom i izvješćivanjem. Provedba bi se trebala temeljiti na postojećim strukturama i digitalnim alatima i osigurati usklađenost, troškovnu učinkovitost i minimalno administrativno opterećenje za opskrbljivače, potrošače i nacionalna tijela.
- (14) Za potporu državama članicama u provedbi ove Preporuke Komisija namjerava poduzeti niz mjera za daljnji razvoj i uvođenje energetske zajednice u Uniji te poduprijeti provedbu zakonodavstva Unije. Te su mjere utvrđene u akcijskom planu u Prilogu ovoj Preporuci,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

Preporučuje se da države članice:

1. pri donošenju zakona i drugih propisa potrebnih za usklađivanje s člankom 2. točkom 8. Direktive (EU) 2019/944 **osiguraju usklađenost koncepata aktivnih kupaca i**

potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora¹¹ u smislu prava i odgovornosti relevantnih za individualnu vlastitu potrošnju energije iz obnovljivih izvora¹² i dijeljenje energije¹³, i to tako da te koncepte razlikuju od definicije od komercijalnih aktera, kao i da osiguraju pristupačnost za sve građane, uključujući najmoprimce, stanare u stambenim zgradama s više stanova i ugrožena kućanstva i osobe pogođene energetske siromaštvom, kao što su žene i druge nerazmjerno pogođene skupine izložene riziku od diskriminacije;

2. **osiguraju jasnu razliku između koncepata zajednica obnovljive energije¹⁴ i energetske zajednice građana¹⁵** u smislu strukture članstva, zahtjeva u pogledu upravljanja i svrhe te istaknu posebne prednosti i koristi određenih oblika energetske zajednice radi njihove međusobne usklađenosti i jasnoće njihove svrhe;
3. pri prenošenju i provedbi odredaba iz članka 15.a Direktive (EU) 2024/1711 o izmjeni uspostave **poticajni okvir za aktivne kupce koji djeluju zajedno** koji je u skladu s pravima individualnih potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora iz članka 21. Direktive (EU) 2018/2001 i aktivnih kupaca iz članka 15. Direktive (EU) 2019/944;
4. u potpunosti prenesu zakonodavstvo EU-a koje se odnosi na energetske zajednice i vlastitu potrošnju¹⁶ i provedu poticajne okvire za daljnji razvoj energetske zajednice **u cijelom sektoru grijanja i hlađenja, sektoru električne energije i sektoru obnove zgrada** kako bi energetske zajednice mogle doprinositi ukupnim ciljevima Unije u području obnove i energije iz obnovljivih izvora;

Upravljanje i praćenje

5. izrade **nacionalnu strategiju za energetske zajednice i vlastitu potrošnju**, uključujući procjenu mogućeg doprinosa energetske zajednice ciljevima EU-a do 2030. i 2040. na temelju procjene potencijala i prepreka u skladu s člankom 21. točkom 6. i člankom 22. točkom 3. Direktive (EU) 2018/2001, i uvrste tu temu u integrirana izvješća o napretku nacionalnih energetske i klimatskih planova;
6. imenuju nadležno tijelo za **procjenu i praćenje potencijala i učinka financijskih, socijalnih i okolišnih koristi energetske zajednice i vlastite potrošnje** i uklanjanja prepreka u smislu geografskih i demografskih obilježja, kao i širih ciljeva politike ili ciljeva za razvoj energetske zajednice i vlastite potrošnje u redovitim vremenskim razmacima i po mogućnosti u koordinaciji s Europskom komisijom, među ostalim o podacima prikupljenima od relevantnih dionika i kartiranju provedenom na temelju članka 15.b Direktive (EU) 2018/2001;

¹¹ Kako je definirano u Direktivi (EU) 2018/2001.

¹² U skladu s člankom 21. Direktive (EU) 2018/2001.

¹³ U skladu s člankom 15.a Direktive (EU) 2019/944.

¹⁴ Kako je definirano u članku 2. točki 16. Direktive (EU) 2018/2001.

¹⁵ Kako su definirane u članku 2. točki 11. Direktive (EU) 2019/944.

¹⁶ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije, a posebno članak 2. točka 8., točke 10.a i 11., članci 15. i 15.a te članak 16.; Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju energije iz obnovljivih izvora (preinaka), a posebno članak 2. točka 16., članak 21. i članak 22.

7. uspostave i redovno ažuriraju **sveobuhvatne nacionalne registre energetske zajednice** koji mogu služiti za praćenje usklađenosti, projektnih podataka i organizacijskih značajki, bez nametanja nerazmjernih naknada ili administrativnih zahtjeva za određene energetske aktivnosti;
8. u provedbu ove Preporuke **redovitim savjetovanjem i strukturiranim dijalogom** uključe potrošače, među ostalim energetske siromašna kućanstva, najmoprimce i stanare u socijalnim stanovima, socijalne partnere, organizacije civilnog društva, poduzeća, lokalna tijela, energetske zajednice i/ili njihove predstavnike;

Izdavanje dozvola i integracija sustava

9. **ukinu postupke izdavanja dozvola za mala solarna fotonaponska postrojenja i postrojenja za skladištenje**, uvedu mjere povezane s dizalicama topline, električnim vozilima i mjestima za punjenje električnih vozila i pojednostavne s tim povezano priključivanje na mrežu, uvedu posebne i razumne rokove za informiranje krajnjih kupaca i energetske zajednice te uklone administrativne zahtjeve i regulatorne prepreke¹⁷ za punjive baterije i balkonske solarne fotonaponske instalacije snage do 800 W;
10. osiguraju pravodobne, transparentne, razmjerne i jednostavne **postupke priključenja na mrežu**, u skladu s Prijedlogom direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 i (EU) 2024/1788 u pogledu ubrzanja postupaka izdavanja dozvola, COM(2025) 1007 final, omogućivanjem povrata ili smanjenja depozita za financijsko jamstvo ako su ispunjeni kriteriji dospelosti, određivanjem posebnih rokova za obavješćivanje energetske zajednice i krajnjih kupaca o postupcima, troškovima i odobrenjima, pružanjem namjenske pomoći ili smjernica za zahtjeve i ublažavanjem administrativnih i tehničkih zahtjeva ako je to moguće, uz primjenu nediskriminirajućeg i proporcionalnog postupanja u skladu s primjenjivim okvirom Unije;
11. osiguraju da mrežni operatori u svojim planovima razvoja mreže uzmu u obzir očekivani rast i učinak vlastite potrošnje energije i rada energetske zajednice kako bi se omogućila anticipativna ulaganja;
12. ako kapacitet mreže nije dovoljan i ako je to tehnički moguće, **osiguraju da energetske zajednice i krajnji kupci koji sudjeluju u programima dijeljenja energije mogu s operatorima sustava uspostaviti fleksibilan ugovor o priključenju na mrežu** kad upravljaju postrojenjima za skladištenje ili postižu visoke razine lokalne vlastite potrošnje energije, u skladu s člankom 6.a Direktive (EU) 2019/944;
13. energetskim zajednicama građana omogućuje da upravljaju **zatvorenim distribucijskim mrežama**, u skladu s člankom 16. stavkom 4. i člankom 38. stavkom 2. Direktive (EU) 2019/944, a zajednicama energije iz obnovljivih izvora da razviju **mreže grijanja i hlađenja** iz obnovljivih izvora u svojem području rada i njima upravljaju;

¹⁷Vidjeti i Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 i (EU) 2024/1788 u pogledu ubrzanja postupaka izdavanja dozvola, COM(2025) 1007 final.

Standardizirani pristup dijeljenju energije

14. omogućuje dijeljenje energije unutar iste zone trgovanja ili manjeg geografskog područja i **potiču nacionalna regulatorna tijela da procijene potencijal fleksibilnosti lokalnog dijeljenja energije** u skladu s topologijom mreže i da te informacije koriste pri primjeni mrežnih naknada koje odražavaju troškove;
15. **osiguraju da se na krajnje kupce uključene u dijeljenje energije i energetske zajednice ne primjenjuju nerazmjerni i diskriminirajući postupci, zahtjevi ili obveze opskrbljivača** u skladu s člancima 15. i 16. Direktive (EU) 2019/944 te člancima 21. i 22. Direktive (EU) 2018/2001;
16. **osiguraju uvjete koji nacionalnim regulatornim tijelima olakšavaju praćenje ukidanja naknada za samostalne opskrbljivače koje su fiksne i premašuju izravne troškove nastale dijeljenjem energije;**
17. **imenuju nadležno nacionalno tijelo za pružanje informacija** o dijeljenju energije, uključujući službu za pomoć korisnicima, popis operativnih organizatora dijeljenja energije, dobrovoljne predloške ugovora i tehničke, pravne, ekonomske i praktične informacije;
18. osiguraju da nadležna tijela uspostave jednostavne, transparentne i digitalne **postupke registracije** za aranžmane o dijeljenju energije te da je, ako je broj krajnjih kupaca uključenih u dijeljenje energije iznad određenog broja, radi jednostavnije komunikacije i registracije to obvezno označiti kao interno dijeljenje energije;
19. usvoje interoperabilan, siguran i standardiziran pristup **upravljanju i razmjeni podataka** kako bi se operacionaliziralo dijeljenje energije;
20. osiguraju da relevantni **podaci o mjerenju budu dostupni u gotovo stvarnom vremenu**¹⁸, **barem onoliko dugo koliko traje razdoblje obračuna odstupanja, kako je definirano u članku 2. stavku 15. Uredbe o energetskom tržištu**¹⁹, **te da softverski alati budu dostupni** svim relevantnim stranama, uključujući krajnje kupce, opskrbljivače i, prema potrebi, organizatore dijeljenja energije i energetske zajednice, među ostalim za potporu dijeljenju energije i uslugama fleksibilnosti;
21. osiguraju da se statični koeficijenti dijeljenja energije²⁰ mogu periodično revidirati kako bi bili dostupni krajnjim kupcima i olakšaju **postupan prelazak sa statičnih na dinamične koeficijente dijeljenja energije** kako bi se optimizirala vrijednost i za energetske sustav i za sudionike u dijeljenju energije;
22. omogućuje nacionalnim regulatornim tijelima da uvedu **regulatorna izolirana okruženja** za eksperimentiranje s dodjeljivanjem i mjerenjem među više brojila i lokacija, metodama dodjele, oblikovanjem tarifa, odgovornošću za uravnoteženje, razmjenom podataka i namirom te zaštitom potrošača i oporezivanjem;

¹⁸ Kako je definirano u članku 2. točki 26. Direktive (EU) 2019/944.

¹⁹ [EUR-Lex – 02019R0943-20240716 – HR – EUR-Lex.](#)

²⁰ Pri uspostavi inicijative za dijeljenje energije potrebno je primijeniti posebnu formulu kojom se određuje kako će se zajednička proizvodnja uračunati u određene račune za energiju sudionika u dijeljenju energije. To se naziva koeficijent dijeljenja ili ključ dijeljenja.

Naknada za maksimalno povećanje vrijednosti vlastite potrošnje energije

23. ubrzaju **uvođenje pametnih brojila** u razumnom roku i uspostave interoperabilne sustave za razmjenu podataka kako bi se omogućilo točno mjerenje, naplata i optimizacija vlastite potrošnje energije;
24. osiguraju da se višak električne energije koji se ne troši lokalno iza brojila ili dijeli može **pravedno nagraditi na temelju tržišnih signala** koji odražavaju njegovu vrijednost i za potrošače i za sustav;
25. pri osmišljavanju programa operativne potpore za električnu energiju iz vlastite proizvodnje isporučenu u mrežu razmotre uvođenje **tržišnih premija kojima se potiče optimizacija vlastite potrošnje energije**, među ostalim dijeljenjem energije;

Pristup relevantnim energetske tržišta

26. uvedu **fleksibilne sustave licenciranja** kojima se energetske zajednicama, u suradnji sa subjektom odgovornim za odstupanje, kako je definiran u članku 2. točki 14. Uredbe (EU) 2019/943, omogućuje opskrba energijom ili pružanje usluga fleksibilnosti krajnjim kupcima;
27. **promiču suradnju s opskrbljivačima i agregatorima**, kako su definirani u članku 2. točki 19. Direktive (EU) 2019/944, kako bi se olakšalo trgovanje energijom ili fleksibilnost za energetske zajednice ili krajnje kupce koji sklapaju ugovore o kupnji energije, aranžmane za uzajamno trgovanje ili ugovore o uslugama fleksibilnosti, osiguravajući pritom uspostavu zaštitnih klauzula kojima se energetske zajednice, aktivni kupci i potrošači vlastite energije iz obnovljivih izvora štite od zlouporabe moćnijih sudionika na tržištu;
28. osiguraju da minimalne veličine ponuda, trajanje ugovora, modeli pristupa tržištu i pretkvalifikacijski **zahtjevi za lokalna tržišta energetske usluga** omogućuju da manja agregirana sredstva kojima upravljaju energetske zajednice ili skupine za dijeljenje energije sudjeluju izravno ili putem agregatora te uspostave regulatorna izolirana okruženja za ispitivanje i prilagodbu takvih elemenata modela tržišta u kontroliranom okruženju;

Pristup javnom financiranju i privatnom financiranju

29. **pruže potporu ulaganjima** u integrirane sustave, uključujući male solarne fotonaponske instalacije, sustave skladištenja ili sustave grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora, među ostalim u okviru programa obnove zgrada usmjerenih na ugrožene zajednice;
30. razmotre izvedivost primjene sniženih stopa PDV-a ili izuzeća na određene visokoučinkovite čiste sustave grijanja, kao i na solarne ploče, u skladu s Direktivom o PDV-u 2006/112/EZ kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2022/542 u pogledu poreza na dodanu vrijednost;
31. **u potpunosti iskoriste postojeće kohezijske fondove i druga relevantna financijska sredstva Unije** dostupne u okviru programskog razdoblja 2021. – 2027.

i druge financijske instrumente za pružanje financijske potpore energetske zajednicama i programima vlastite potrošnje u urbanim i ruralnim područjima, rudarskim regijama u tranziciji ili drugim regijama koje su posebno pogođene prelaskom na dekarbonizirano gospodarstvo;

32. **utvrde gdje postoje nedostaci u financiranju** za različite faze životnog ciklusa i **uspostave namjenske programe financiranja i instrumente financiranja za energetske zajednice**, posebno početno financiranje u fazi (prije) razvoja;
33. **osiguraju** da se opći programi financiranja i instrumenti financiranja projekata u području energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti potpomognu **posebnim okvirima kojima se olakšava pristup energetske zajednicama**²¹, posebno putem saveza energetske zajednice;

Informiranje i potpora izgradnji kapaciteta

34. **promiču** uključivanje tema povezanih s energijom i dijeljenjem energije na razini zajednice u **obrazovanje i osposobljavanje, uključujući strukovne kurikulume**, kroz suradnju sa sveučilištima, strukovnim i tehničkim institutima te programima naukovanja koje podupiru program Erasmus+, Pakt za vještine i velika partnerstva za vještine u području energije iz obnovljivih izvora te Europski socijalni fond plus;
35. **podupiru inicijative i mjere za uključivanje mladih i javnosti u kojima sudjeluju predstavnici ruralnih i udaljenih zajednica** s ciljem informiranja, promicanja promjene ponašanja i poticanja sudjelovanja građana u energetske zajednicama, vlastitoj potrošnji i dijeljenju energije;
36. jasno i dovoljno rano **priopćavaju** predstojeće **promjene tarifnih struktura i mehanizama naknada**, zajedno s prijelaznim razdobljima i smjernicama za potrošače o učincima i mogućnostima;
37. **uspostavljaju ili iskorištavaju postojeće sustave „sve na jednom mjestu”** ili slične mehanizme kako bi se energetske zajednicama i potrošačima osiguralo jedinstveno internetsko i po mogućnosti fizičko sučelje sa sveobuhvatnim i jednostavnim tehničkim, pravnim, administrativnim, ekonomskim i financijskim savjetima, uputama, smjernicama i materijalima kao što su predlošci, uz mogućnost podnošenja zahtjeva i praćenja napretka dozvola, licencija i programa potpore;
38. **lokalnim tijelima pružaju smjernice, mogućnosti za razmjenu znanja, tehničke smjernice i osposobljavanje za upravljanje projektima** i tako povećaju njihovu uključenost i potporu u dijeljenju energije i projektima energetske zajednice koji uključuju energetske siromašna kućanstva, kao i u razvoju velikih infrastrukturnih projekata kao što su grijanje i hlađenje koje vode lokalne zajednice;
39. **promiču federacije i sekundarne strukture energetske zajednice i podupiru izgradnju kapaciteta** kako bi im se omogućilo pružanje usluga povezanih s energijom i lokalnim energetske zajednicama olakšao pristup financiranju i uslugama tehničke pomoći;

²¹ Npr. uključivanjem financiranja manjeg opsega, informiranjem ili potporom za podnošenje zahtjeva.

Regionalna i prekogranična suradnja

40. **omoguće prekogranično sudjelovanje** u energetske zajednicama građana i zajednicama obnovljive energije i istraže mogućnosti za prekogranične energetske zajednice, posebno u pograničnim regijama, i uklone pravne ili administrativne prepreke koje sprečavaju zajednička ulaganja, zajedničku upotrebu mreže ili prekogranično dijeljenje energije;
41. **razmotre integraciju energetske zajednice u postojeće makroregionalne strategije i relevantne akcijske planove** uz potporu instrumenata kohezijske politike i fondova Unije;

Socijalna uključenost

42. na odgovarajući način definiraju **pojmove „stvarna kontrola”, „neovisnost” i „socijalne, gospodarske i okolišne koristi”** kako su navedeni u definiciji zajednica obnovljive energije iz članka 2. točke 16. Direktive (EU) 2018/2001 i u definiciji energetske zajednice građana iz članka 2. točke 11. Direktive (EU) 2019/944, kako bi se osiguralo da javnost koristi te pojmove, smanjilo administrativno opterećenje pri osnivanju energetske zajednice i povećalo povjerenje u te pojmove;
43. promiču **modele financiranja koje osigurava treća strana ili zajedničkog financiranja za dijeljenje energije**, među ostalim putem energetske zajednice, kako bi vlastita potrošnja energije bila dostupna najmoprimcima, kućanstvima s niskim prihodima i ugroženim kućanstvima;
44. promiču modele sudjelovanja koji su lako dostupni, uključujući opcije bez početnih troškova, ciljanu tehničku financijsku i administrativnu potporu energetske siromašnim osobama, najmoprimcima, stanarima u socijalnim stanovima i osobama s invaliditetom²² i pristupačne nedigitalne mogućnosti za upis i potporu;
45. uključuje **razmjerne i ključne kriterije odabira** kojima se energetske zajednicama omogućuje podnošenje ponuda, i kriterije socijalne prihvatljivosti i evaluacije na **javnim dražbama za energiju iz obnovljivih izvora, programe potpore i javnu nabavu ili koncesije** za uvođenje obnovljivih izvora energije;
46. procijene distribucijske učinke kako bi se osigurala pravedna raspodjela troškova i koristi energetske zajednice i sustava dijeljenja energije te kako se potrošači koji ne žele sudjelovati ne bi stavilo u nepovoljan položaj;
47. osiguraju da informacije namijenjene javnosti budu dostupne i osobama s invaliditetom u skladu sa zahtjevima za pristupačnost iz Priloga I. Direktivi 2019/882;

Digitalizacija i inovacije

²² U skladu sa zahtjevima za pristupačnost iz Priloga I. Direktive 2019/882.

48. energetskim zajednicama i krajnjim kupcima osiguraju **pristup relevantnim podacima o energetskom sustavu i potrošnji** u skladu s primjenjivim zahtjevima Unije u pogledu zaštite podataka i interoperabilnosti, posebno zahtjevima iz članka 24. Direktive (EU) 2019/944;
49. promiču razvoj i korištenje **digitalnih platformi otvorenog koda, pristupačnih²³ i odgovarajućih softverskih alata i standardiziranih sučelja** koji krajnjim kupcima i energetskim zajednicama omogućuju dijeljenje energije, predviđanje potražnje i usluge fleksibilnosti, podupiru planiranje energetske zajednice te pružaju kibernetičku sigurnost i zaštitu podataka;
50. potiču partnerstva za inovacije i javno-privatnu suradnju u okviru kojih se testiraju **digitalna rješenja, rješenja koja se temelje na umjetnoj inteligenciji i rješenja pametnih mreža** u energetskim zajednicama i skupinama za dijeljenje energije u okviru regulatornih izoliranih okruženja ili pilot-programa koji omogućuju učenje kroz praksu.

Sastavljeno u Bruxellesu 30.4.2026.

Za Komisiju
Dan JØRGENSEN
Član Komisije

²³Sučelja namijenjena javnosti trebala bi biti pristupačna osobama s invaliditetom u skladu sa zahtjevima za pristupačnost iz Priloga I. Direktivi 2019/882.